

Anonymitet og pålitelighet

Anonymitet er viktig når det gjelder gjennomføring av KS' spørreundersøkelser. Det ligger ingen tekniske sperrer der hvor kommunene administrerer undersøkelsene og henter ut rapporter, noe som betyr at hver enkelt kommune må ta ansvar for dette selv, og at de må vurdere hvor små enheter de ønsker å opprette på bedrekommune.no.

Så vidt KS vet, finnes det ingen formelle regler på dette området, men KS anbefaler, i tråd med råd fra professor Tor Busch ved Høgskolen i Sør-Trøndelag, at kommunene ikke oppretter underenheter med færre enn 10 brukere/medarbeidere.

I denne sammenheng vil vi understreke at problemet med å rapportere små grupper er at respondentene kan oppleve at deres svar blir identifisert, d.v.s. at lovt anonymitet ikke blir tatt hensyn til - noe som kan føre til at de justerer sine svar eller lar vær å svare neste gang kommunen gjennomfører undersøkelsen.

Videre må man huske at dette gjelder svar fra grupper som i seg selv er små - for eksempel at det finnes bare fem brukere, og at alle svarer. Dersom det finnes 20 brukere og kun 2 svarer, er det ikke mulig å identifisere disse 2 selv om svarene rapporteres - det er ingen som vet hvem av de 20 som har svart på skjemaet. Da er det et langt større problem at disse 2 ikke representerer hele gruppen på 20 - d.v.s. at en rapportering sannsynligvis gir feil informasjon om hva denne gruppen står for.

Det må altså skilles mellom å rapportere små grupper ut fra:

- a) at gruppen i seg selv er liten
- b) at det er lav svarprosent fra en større gruppe

Det første skaper problemer med anonymiteten - de som svarer kan bli identifisert. Det andre skaper problemer med påliteligheten. Vi kan ikke stole på at svarene representerer gruppen. Dette må tas med i betraktning når resultatene skal tolkes/analyseres og evt. tiltak skal vurderes. Uavhengig av enhetsstørrelsen er det også et spørsmål hvor stor spredningen av svarene er. Hvis alle er svært negativ på et spørsmål, får vi samtidig informasjon om hva den enkelte har svart.

Innsamling av personopplysninger

Generelt ved gjennomføring av KS' undersøkelser understreker Datatilsynet følgende:

- Det må komme klart frem i følgebrev og informasjon i forkant hva opplysningene skal brukes til, altså hvilket formål undersøkelsen har.
- Det kan evt. presiseres at kommunen ønsker å få et generelt bilde av hvordan brukerne/medarbeiderne opplever kvaliteten med fokus på forbedring og utvikling, og at man ikke gjennomfører undersøkelsen for å kontrollere enkeltvirksomheter eller ønsker innsikt om enkeltpersoner.
- Personopplysningsloven trer inn så snart kommunen samler inn personopplysninger. I Personopplysningsloven § 2 defineres personopplysning som: Opplysninger og vurderinger som kan knyttes til en enkeltperson. Personopplysningsloven §11 sier videre noe om hvilke grunnkrav som stilles til behandling av personopplysninger.

Så snart kommuner oppretter så små enheter i bedrekommune.no at det går ut over hensynet til anonymiteten til de som svarer, så er det strengt tatt snakk om personopplysninger, og kravene til informasjonssikkerheten, behandling og oppbevaring av dataene skjerpes. Bedrekommune.no er i utgangspunktet ikke en database for lagring av personopplysninger.

Kommunene er selv ansvarlige for hvilke løsninger de velger i bedrekommune.no når det gjelder opprettelse av underenheter. Dersom kommuner velger å ikke følge KS', så må de vurdere om de bør ta kontakt med Datatilsynet for videre vurdering om det er behov for sende inn meldeskjema etc. til Datatilsynet.

På datatilsynets nettsider finnes mer informasjon om meldeskjema http://www.datatilsynet.no/templates/article_204.aspx